

DOI: <https://www.doi.org/10.36719/2663-4619/65/241-243>**Taleh İsmayıl oğlu Rzayev**

Azərbaycan Dövlət Turizm və Menecment Universiteti

magistrant

r_taleh@mail.ru

**ALMANİYA İLƏ AZƏRBAYCAN ARASINDA “TİBBİ TURİZM”
SAHƏSİ ÜZRƏ ƏMƏKDAŞLIQ İMKANLARI**

Açar sözlər: Tibbi turizm, yüksək tibbi xidmət, Səhhət klinikası, Senior Expert Services, Xanım Heike Möskel, Alman-Azərbaycan Biznes Forumu, Almaniya səhiyyə sistemi

Opportunities for cooperation between Germany and Azerbaijan in the field of “Medical Tourism”**Summary**

Development cooperation between Germany and Azerbaijan continues to develop relations in the field of medical tourism, as well as in many areas of tourism. This cooperation serves to further increase the opportunities in the field of medical tourism between the two countries and seeks to strengthen German-Azerbaijani medical tourism cooperation. The German healthcare system has a strong international reputation for its quality, and the medical technology and treatment options available in Germany are at the most modern level. For these reasons, it is important for Azerbaijan to benefit from German medical tourism practice and to study the available medical technology and treatment options. Conferences, events and scientific discussions are held between Germany and Azerbaijan to ensure the long-term development of this cooperation. Such events are very important in increasing the awareness of health workers and developing internship opportunities between the two countries. In accordance with the topic of the article, research has been conducted in the field of medical tourism in Germany, and the existing purposeful opinions and ideas on the application of new projects to Azerbaijan have been included the topic.

Key words: Medical tourism, high medical service, Health Clinic, Senior Expert Services, Ms. Heike Muskel, German-Azerbaijani Business Forum, German health system

Giriş

“Bir qism insanlar var ki, onlar xaricə əsasən tibbi xidmətlər təklif edən kurort zonalarda istirahət məqsədi ilə üz tutur. Həmin insanlar üçün ölkəmizdə elə tibbi turizm imkanları təqdim olunmalıdır ki, həm bu mövsümdə, həm də növbəti illərdə daxili turizmin imkanlarından faydalanmağa çalışsınlar. Tanrının Azərbaycana bəxş etdiyi elə nadir müalicəvi nemətlər var ki, onların yetərincə təbliğinə, həmçinin hər təbəqənin imkanlarına cavab verən infrastrukturun qurulmasına ehtiyac var.”

(Azərbaycan Turizm Agentliyi)

Almaniya və Azərbaycan arasındakı inkişaf əməkdaşlığı qeyri-neft sektoru daxilində özəl sektorun inkişafını əhatə edir. Burada ilk növbədə iki ölkə arasındakı tibbi turizm sahəsindəki əməkdaşlıq imkanları daxildir.

Qloballaşan dünyada artan səyahət imkanları sayəsində getdikcə daha çox insan müalicə üçün səyahət edir. Hər bir fərdin xaricdə müalicə almaq üçün fərqli bir motivasiyası var, lakin insanların əksəriyyəti iki səbəbdən birinə görə səyahət edirlər: pul qazanmaq və ya öz ölkələrində tibbin hələ çox inkişaf etməyən bir sahəsi üzrə müalicə almaq məqsədilə.

Almaniya tibbi səyahətçilər üçün olduqca populyar bir yerdir. Yüksək tibbi xidmət keyfiyyəti, ciddi etik standartlar və mütəxəssislərə sürətli çıxış yolu onu tibbi yardım üçün cəlbedici bir yerə çevirir. Almaniya tibbi xidmət əla qiymət və keyfiyyət nisbətində malikdir. Bura dünyadakı ən ucuz tibbi yer deyil, ancaq bu ölkədə tibbi xidmətin dəyəri bir çox digər sənayeləşmiş ölkələrdən, xüsusən də ABŞ-dan xeyli aşağıdır.

Alman səhiyyə sistemi öz keyfiyyətinə görə güclü beynəlxalq bir nüfuzla malikdir. Ölkənin xəstəxanalarında standartlar olduqca yüksəkdir. Bəs onu bu qədər möhtəşəm edən nədir? Təbii ki, yüksək səviyyəli həkimlər, tibb bacıları və digər tibb mütəxəssisləri. Almaniya tibb mütəxəssislərinə səhiyyə sahəsində çalışmağa icazə verilməzdən əvvəl onlar hökmən ciddi təlimlərdən keçməli, öz sahələrindəki son elmi məlumatlardan xəbərdar olmaq üçün daima məlumatlanmalıdırlar.

Almaniyada mövcud olan tibbi texnologiya və müalicə imkanları da ən müasir səviyyədədir. Ölkə səhiyyəsi həmçinin texniki yeniliyi və üstün mühəndisliyi ilə tanınır. Alman xəstəxanalarının, demək olar ki, hamısı 3D ultrasəs və MRI kimi yüksək texnologiyalı görüntülemə texnologiyası ilə təchiz olunmuşdur və

bir çox ixtisaslaşmış klinikalarda xəstələrə ən son müalicələri tətbiq etməyə imkan verən müasir avadanlıqlar mövcuddur. Cərrahi robotlar, ürək kateterləri və xərçəng xəstələri üçün hədəf şüa terapiyası alman klinikalarında tapıla bilən ən müasir texnologiyaların bir hissəsidir.

Əlavə olaraq, qeyd edək ki, Almaniyada xəstələrin təhlükəsizliyini qorumaq üçün sərt qanunlar var. Alman xəstəxanalarındakı sərt gigiyenik tədbirlər, müalicə nəticələrindəki şəffaflyq və hərtərəfli təqib qayğıları xəstələrin Almaniyadakı xəstəxanalara gedərkən gözlədikləri tibbi xidmət şərtlərindən yalnız bir neçəsidir. Bütün bu amillər Almaniyanı tibbi turistlər üçün cəlbedici bir yer halına gətirir.

Tibbi cərrahi müalicə və sağlamlıq üçün Almaniyanı ziyarət edənlərin sayı ilə bağlı dəqiq bir statistika olmasa da, təxminlər ildə 150.000 - 250.00 arasında dəyişir. Mütəxəssislər tibbi turistlərin sayının artdığına əmindirlər.

Bir çox başqa ölkələr tibbi turistə bir sıra müalicə və cərrahi prosedurlar təklif edir. Ancaq bir çox ölkələrdə ixtisas sayı Almaniyadakından daha azdır. Məsələn, kosmetik, ürək cərrahiyyəsi, bircə implant əməliyyatı və diş müalicəsi sahəsində ixtisaslaşan ölkələr var. Almaniya bu sahədəki müalicələrin hər birində mükəmməl müalicə aparır, eyni zamanda digər sahələrdə də yaxşı bir nüfuz qazanmışdır. Bunlara daxildir:

- Xərçəng müalicəsi
- Sonsuzluq müalicəsi
- Kardiologiya və ürək cərrahiyyəsi
- Ortopedik cərrahiyyə
- Nevrologiya və neyrocərrahiyyə
- Piylənmə müalicəsi
- Böyrək xəstəliklərinin müalicəsi
- Bir çox xəstəliklər üçün alternativ müalicə
- Oftalmologiya

Almaniya həm də dəqiq diaqnostik işlərin aparılması ilə yanaşı, hərtərəfli səhiyyə və sağlamlıq müayinələri üçün də ən yaxşı yerdir.

Almaniya yüz illərdir müalicə təklif edən yüksək səviyyəli spa, sağlamlıq kurortları və reabilitasiya mərkəzlərinə ev sahibliyi edir. Buna görə də hər il Almaniyaya gələn milyonlarla turistin çoxunun müxtəlif müalicələr təklif edən terapevtik hamamları, sağlamlıq kurortlarını və mərkəzlərini ziyarət etməsi təəccüblü olmamalıdır.

Almaniyada bir çox tibbi müalicə və cərrahi prosedur üçün randevular tez və asanlıqla edilə bilər və gözləmə müddəti çox da uzun çəkmir. Əlavə olaraq, həkimlərin və tibb işçilərinin çoxu ingilis dilində danışır.

Tibbi turizm son illərdə daha da asanlaşmışdır. Bu gün bir çox iri sığorta şirkətləri xəstənin vətəninədən kənarında tibbi xidmətləri tam və ya qismən təmin edir və bəzi xəstələr xüsusi tibbi səyahət üçün səyahət sığortası almağı seçirlər. Xəstələr səyahətləri özləri və ya tibbi turistlərin xüsusi ehtiyacları üzrə ixtisaslaşmış üçüncü bir təşkilatın köməyi ilə təşkil edə bilərlər.

Tibbi səyahətin planlaşdırılması və təşkili stresli və qarışıq ola bilər. Alman dili və mədəniyyəti ilə tanışlığınız, xəstəxananın beynəlxalq xəstələrlə iş təcrübəsi və tibbi diaqnozun ciddiliyi və ya mürəkkəbliyi, peşəkar alman tibb mütəxəssisi ilə görüş almağın nə qədər çətin olacağına təsir edəcək amillərdir. Almaniyaya getməyə çalışarkən viza ehtiyacı bəzi millətlərdən olan insanlar üçün əlavə problemlər yarada bilər. Belə hallarda xəstə idarəetmə şirkəti ilə işləmək tibbi səyahətinizdən əvvəl vaxtınıza qənaət edə bilər.

Alman-Azərbaycan tibbi turizm əməkdaşlığını möhkəmləndirmək və inkişaf etdirmək məqsədilə 10 aprel 2018-ci il tarixində Alman-Azərbaycan Ticarət Palatası (AHK Azərbaycan), Hyatt Konfrans Mərkəzində, "Tibbi Turizm" mövzusunda Alman-Azərbaycan Biznes Forumunu keçirdi. Business Forum, Berlin Partner for Business and Technology GmbH ilə əməkdaşlıq edərək kardiologiya, neyrocərrahiyyə və onkoloji ixtisaslaşmış Berlin klinikalarının səfəri münasibətilə təşkil edilmişdi.

Tədbiri rəsmi olaraq AHK Azərbaycan İcraçı direktoru cənab Tobias Baumann açdı. Tədbirlə bağlı brifinqdən sonra Almaniya Federativ Respublikası Səfirliyinin İqtisadi Attaşesi xanım Heike Möske Almaniya ilə Azərbaycan arasında tibb sahəsində əməkdaşlıq imkanlarını qeyd etdi.

AHK Azərbaycan İdarə Heyətinin üzvü və "Səhhət" klinikasının direktoru cənab Malik Kərimov Almaniyanın səhiyyə sistemində Azərbaycana dəstəyi və alman şirkətləri ilə həyata keçirdiyi ortaqlayihələr və SES (Senior Expert Services) haqqında çıxış etdi.

Forumun rəsmi açılışından sonra Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin direktoru cənab Ceyhun Məmmədov iştirakçılara tibb turizmi sektorunda Azərbaycanda həyata keçirilən mövcud islahatlar, dövlət proqramları və gələcək layihələr barədə məlumat verdi. Cənab Məmmədov bu Forumun Azərbaycanın xarici turistlər üçün tibbi turizm məkanına çevrilməsinə

töhfə verəcəyinə əminliyini bildirdi. Daha sonra Azərbaycan Səhiyyə və Termal Turizmə Dəstək Assosiasiyasının sədri cənab Ruslan Quliyev Almaniya-Azərbaycan arasında tibbi turizm sahəsində əməkdaşlıq imkanlarını təqdim etdi. O, Assosiasiyanın AHK Azərbaycanın bu sahədəki işlərinə dəstək verməyə hazır olduğunu da qeyd etdi. Forumdan sonra alman klinikalarının və tibb müəssisələrinin fəaliyyəti, eləcə də səhiyyə və tibbi turizmdə rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi barədə məlumat verən alman nümayəndə heyətinin təqdimatı keçirildi. Tədbirin sonunda tibbi turizm sektoru ilə məşğul olan Almaniya və Azərbaycan şirkətləri arasında B2B görüşləri keçirildi.

Bundan əlavə, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GIZ) Azərbaycanda normativ mühitin yaxşılaşdırılmasına, tələb yönümlü təhsilin qurulmasına, turizm və kənd təsərrüfatında kiçik və orta sahibkarlığın gücləndirilməsinə, kredit sisteminin inkişafına və texniki əməkdaşlıq və son dərəcə vacib olan digər layihələrə, habelə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə dəstək verir.

Nəticə

Məqalədə Almaniyanın tibbi turistlər üçün cəlbediciliyini təmin edən yüksək səhiyyə səviyyəsi, iki ölkə arasındakı tibbi turizm sahəsində mövcud əməkdaşlıq imkanları aydın və dəqiq şəkildə izah olunur. Azərbaycan və Almaniya arasındakı əməkdaşlığın artırılması və daha da inkişaf etdirilməsi, eyni zamanda tibbi turizm sahəsində həyata keçirilən elmi texniki tərəqqi, innovasiya, təşkilatı yeniliklər, əməyin optimal təşkili, resurslardan istifadə səmərəliliyi bu sahədə mövcud əməkdaşlıq imkanlarının artırılmasının əsas yoludur. Bu potensialın Azərbaycana tətbiqi üçün yüksək səviyyədə əməkdaşlığın artırılmasının vacibliyi, kadr tələbatının çoxaldılması, informasiya biliyinin artırılması və Azərbaycan tibbi turizminə uyğun olan Almaniya tibbi turizm fəaliyyətlərinin və təcrübəsinin müəyyənləşdirilməsinin əhəmiyyətli dərəcədə mühim rolu var. Almaniya-Azərbaycan tuoperator və tur agentliklərinin birgə fəaliyyətinin artırılması, bu sahədə olan əlaqələrin daha da təkmilləşdirilməsi Azərbaycan tibbi turizminə müsbət təsir bağışlayacaq və inkişafını sürətləndirəcəkdir. Bundan əlavə, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti Azərbaycanda normativ mühitin yaxşılaşdırılmasına, tələb yönümlü təhsilin qurulmasına, turizm və kənd təsərrüfatında kiçik və orta sahibkarlığın gücləndirilməsinə, kredit sisteminin inkişafına, texniki əməkdaşlıq, tibbi turizmin uzunmüddətli inkişaf tendensiyasına və son dərəcə vacib olan digər layihələr, habelə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə dəstək verir. Bu isə gələcəkdə Azərbaycan və Almaniya arasındakı əlaqələrin daha da stimullaşmasına, möhkəmlənməsinə, və gələcək yönümlü baxışına zəmin hazırlayır. Qeyd olunanlar, Almaniya–Azərbaycan əlaqələrinin böyük tarixi olduğunu nümayiş etdirir, xalqlarımız arasında dostluq, əməkdaşlıq əlaqələrinin hər iki tərəfə çox fayda gətirdiyini göstərir.

References

1. www.aserbaidshan.ahk.de
2. https://worddisk.com/wiki/MedicalTourism_in_Germany/
3. www.tourism-review.com
4. <https://www.thelocal.de/20180208/why-is-german-tourism-booming>
5. http://www.e-derslik.edu.az/noduploads/vet_pdf/medical_turism.pdf
6. https://azkurs.org/pars_docs/refs/3/2904/2904.pdf
7. <http://femida.az/az/news/78718/almaniya-azerbaycan-emekdasligi-genislenir>
8. <https://travara.com/tag/germany/>
9. <http://cesd.az/new/wp-content/uploads/2011/07/CESD-MedicalTourism-Paper.pdf>
10. <https://www.thelocal.de/20180208/why-is-german-medicaltourism-booming>

Rəyçi: m. A. Zöhrabova

Göndərib: 12.04.2021

Qəbul edilib: 13.04.2021